

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravništa št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cencoglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po prazniku

Za osemurnik

Včerajšnji dan ni časten za naš socialni razvoj. Liberalno orientirano obrtništvo in trgovstvo pod vodstvom SDS si je dalo izpričevalo, katerega se bo pred zgodovino še sramovalo.

Obrtniški shod proti osemurnemu delovniku ni sicer izšel iz vrst obrtništva, organizirala ga je SDS zato, le da dobi priliko in nov način svojega nastopa proti vladi in naši stranki. Ker naša stranka v vladi dela tako, da ne daje SDS nikake prilike za opravičeno kritiko, je SDS segla po zlorabi agitacije proti osemurnemu delovniku. To dejstvo, kakor je za SDS sramotno, je za slovensko obrtništvo in trgovstvo opravičljivo in bo naš socialni zgodovinar, kadar se bo dotaknil tega nevesnega dogodka, lahko to okolnost obrtnikom v dobro vstrel.

Socialen napredek in socialna izobrazba je v Sloveniji že toliko dovršena in tako splošna, da napad na osemurni delovnik lahko imenujemo velik padec nazaj. Slovensko ljudstvo je že leta 1900 na svojem II. katoliškem shodu proglasilo osemurni delovnik za svojo programatično socialno zahtevo. Tedaj je bila velika industrija v Sloveniji še redko sejana in če je bil naš mali kmet, ki je tedaj pomenjal še veliko večjo večino med Slovenci kakor danes, pod vodstvom naprednih katoliških socialnih delavcev soglasno sprejel to zahtevo, so jo pač že tedaj morali čutili tudi v malih obrtniških obratih.

Duh liberalnega gospodarstva je bil že razdeljal družinsko skupnost obrtniških sodelavcev, ki je v domačnosti vezala mojstra s pomočniki in vajenci in narobe. Geslo »Vsak zase« je tudi obrtniškega strokovnega delavca vedno huje potiskalo v vlogo stroja v delavnici.

Po vojni je slovenski minister za socialno politiko Jože Gostičar takoj v prvem mesecu svojega ministirovanja uzakonil osemurni delovnik za vso državo. In tedaj smo bili Slovenci ponosni, da je naš mož izdal to postavbo.

Cisto dosledno temu razvoju je tudi minister dr. Gosar izdal na podlagi zakona o zaščiti delavcev, ki ga je izdelal dr. Kukovec, uredbo o zapiranju in odpiranju trgovin na temelju osemurnega delovnika v trgovinah in obrtnih obratih. Ni pa tu prav nič posegal preko razvoja, ampak je v polni meri vpoštoval veliko členovitost vseh panog, ki spadajo pod pojem trgovskih in obrtniških obratov. Nikjer se po nepotrebnem ne prekinja kontinuiteta dela, v mnogih obratih je dovoljeno več kot osemurno delo, uredba dovoljuje neobhodno potrebno delo v trgovinah in obratovnicah tudi ob praznikih in času, ko normalno delo počiva. Za presojo je posebno važno dejstvo, da se je dr. Gosarju posrečilo pridobiti za uredbo, oziroma vsaj za njeno osnovna načela tudi zastopnike industrije, trgovine in obrti in da je pri dotičnih pogajanjih in sestankih sodelovalo tudi slovensko obrtništvo ter dalo svoj pristanek. Zato je podpredsednik zbornice za TOI g. Ivan Ogrin ravnal popolnoma pravilno, ko je imel pogum tudi pred nerazpoloženim poslušalstvom svojih stanovskih tovarišev brez kompromisa odločno nastopiti za osemurni delovnik. Tako je g. Ogrin moral govoriti kot zastopnik organizacije slovenskega obrtništva i kot mandat Slovenke ljudske stranke v naši javnosti.

Epizoda včerajšnjega ponesrečenega manevra SDS, ki je zlorabila obrtnike za svojo vprego, bo, upamo, hitro minila. Tembolj, ker so prireditelji ali pa vsaj pametni udeleženci ob islem času na ogorčenih delavskih manifestacijah morali videti, da vsak tak nazadnjaški poskus povzroča socialen razkol, stanovsko in razredno borbo in s tem izgubo delovnih sil in družabnih vrednot, ki se iztrošajo v medsebojni borbi, namesto da bi jih usmerili v delo za pomnožitev narodnega gospodarstva. Obrtništvo samo ima pri takih poskusih največjo škodo.

Osemurni delovnik ni in ne sme biti več predmet razprav! To je ugotovljena in, dokler velja sedanji družabni red, neizpremenljiva postavka, s katero mora vsakdo računati. Praktično je za slovensko obrtništvo razlika med osem- in deseturnim delovnikom tako brezpomembna, da ne igra glede njegove konkurenčne sposobnosti nobene vloge. Za naravno blagostanje, če mislimo na splošno narodovo zdravje, na splošno zadovoljstvo, na družine nastavljenec in nameščencev, pa pomeni splošno zvišanje delovnega časa ogromno izgubo, ki vsaj posredno zopet pade v velikem delu na obrtnike.

Korošec - Seipel

Glasilo demokratov o vzvišeni vlogi dr. Korošca

n Belgrad, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Današnja »Pravda« prinaša dolg, skoro celo stran obsegačč članek pod naslovom »Duhovniki-državniki« in pravi, da so v Jugoslaviji in v Avstriji šefi vlad duhovniki, v Češkoslovaški in Madjarski pa zastopniki šefov vlad. O dr. Korošču pravi: Naš predsednik vlade g. dr. Korošec je tudi duhovnik. In sicer duhovnik kot njegov avstrijski kolega. G. dr. Korošec je mnogo prej kot msgr. Seipel postal šef stranke, iz katere je zrastel, in je kot tak postal vodja skoro celega rodnega naroda. Kakor je Seipel rešitelj avstrijske republike, tako je dr. Korošec rušitelj avstro-ogrske monarhije in eden izmed očetov današnje kraljevine SHS. Duhovnik v Mariboru, vodja združnega pokreta v slovenskem delu Štajerske, poslanec v deželnem zboru v Gradcu, poslanec dunajskega državnega zbora, vodja Jugoslovanskega kluba na Dunaju, tvorec majniške deklaracije, predsednik narodnega veča SHS v Zagrebu, podpredsednik prve jugoslovanske vlade, prometni minister v kabinetu pokojnega Vesniča, prosvetni minister v drugem kabinetu Ljube Davidoviča, notranji minister v drugi vladi Velje Vukičevića, predsednik vlade kraljevine SHS od 27. julija t. l., to je kariera tega duhovnika-državnika, ki je enako kot msgr. Seipel zaslužen za svojo domovino.

Hrvatska za sedanjost vlado

6 Zagreb, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je v Zagrebu sestal vrhovni svet HPS, ki je najvišja instanca stranke, na katerem se je po poročilu predsednika, ministra Bariča o politični situaciji sprejelo več sklepov. Predvsem stoji HPS na stališču, da je edina politika, ki omogoča hrvatskemu narodu izpolnitev njegovih zahtev, politika sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci. V to svrhu je treba voditi politiko pomirljivosti in enakopravnosti. Zato pozdravlja ministrskega predsednika dr. Korošca, ki je to politiko sprejel za svoj delovni program. S tem v zvezi izreka vrhovni svet stranke v prepričanju, da s svojim sodelovanjem z dr. Korošcem, ki omogoča uresničenje osnovnih hrvatskih zahtev, ministru Bariču svoje popolno zaupanje. Dalje zahteva stranka spremembo volivnega zakona, ki ima sedaj za podlago pri razdelitvi okrajev število prebivalstva iz l. 1910. Zato stranka zahteva revizijo, da se popolnoma izvede načelo enakopravnosti. Dalje HPS kot stranka, ki se po svoji socialni osnovi briga v prvi vrsti za siromašne sloje, zahteva, da se vlada pobriga za prehrano siromakov v pasivnih krajih, da se podpre razdelijo pravično brez ozira na strankarsko pripadnost. Kot stranka seljakov zahteva, da vlada posveti svojo pažnjo gospodarskemu podvign seljakov ter da se zanačijo in znižajo prevelika bremena. Stranka zahteva dalje, da se seljakom pomaga z ugodnimi krediti, da se narod ubrani oderuštva. Zahteva revizijo zakona o poljedelskih kreditih, ker se protivi temeljnim načelom zadruštva, in da se sprejme nov združni zakon. Glede kulturnega programa se posebno naglašata aktualna zahteva, da se čimprej sklene konkordat z Vatikanom. Nazadnje vrhovni svet poziva pristaše, da v svoji najbližji okolici širijo duha politične pomirljivosti in strpljivosti, da se s tem odstranijo teroristične metode. Naseji so bili nazoči delegati iz vseh hrvatskih krajev.

Stanojevič ponovno za Korošca

n Belgrad, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne se je vršila v hotelu »Paris« seja glavnega odbora NRS. Po seji je Nikola Uzunović izjavil časnikarjem, da so se sestali samo prijatelji. Vendar pa pravijo avtoritativne osebe NRS, da se je vršila redna seja in da je prišlo na tej seji do različnih naziranj med člani glavnega odbora glede stališča nasproti Velji Vukičeviću in radikalnemu klubu. Član radikalnega centra

je na seji izjavil, da ne sme biti niti govora o kakih izključitvi Velje Vukičevića, ker bi to moglo imeti za radikalno stranko težke posledice. Stanojevič je časnikarjem dal izjavo, v kateri pravi, da je on za to, da se vse skupine med seboj pomirijo in da naj pride v NRS do sprave. Končno so ga časnikarji vprašali za njegovo mnenje glede Koroščeve vlade in se je Stanojevič o vladi dr. Korošca zelo pohvalno izrazil.

Popović in Jovanović v zaporu

n Belgrad, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Veliko senzacijo je vzbudil sklep belgrajškega sodišča, da se proglasi nad poslancema Tomo Popovićem in Jovanovićem-Luno preiskovalni zapor. Preiskovalni sodnik se dva dni zasljuje omenjena poslanca. Zaslivanje se vrši v veliki tajnosti. Preiskovalni sodnik Milutinović ni hotel dati nobene izjave. Danes dopoldne je nad obema proglašena preiskovalni zapor. Pred sodiščem se je zbrala velika množica ljudi, ki je spraševala, zakaj gre. Okrog 11 je prišel iz sodišča v spremstvu orožniškega narednika Sretena Tomo Popović. Bil je videti silno razburjen. V svoji razburjenosti ljudi niti opazil ni. Za njima sta šla njegova zagovornika Dragoljub Stojadinović in Bogoljub Vučičević. Prisotnim fotografom je Popović zabranil, da bi ga slikali. Dejal je: »Ne čutim se niti najmanj krivega. Jaz sem samo opominjal, naj se ne žali srbski narod, ker se lahko zgodi nesreča.« Ob 12. je prišel iz sodišča Jovanović-Lunc. Oba zagovornika sta danes pri sodišču vložila protest. Dokazi, ki jih sodišče navaja, so: Tožba Stjepana Radiča, katero je vložil za časa svojega življenja radi

poskusa umora. V obtožbi se obtožujeta kot soudeleženca umora v skupščini Tomo Popović in Jovanović-Lunc. Dalje pričevanja zaslisanih prič Pernarja, Basarička in še nekaterih drugih poslancev, ki so potrdili, da je Tomo Popović na seji narodne skupščine 19. junija grozil Stjepanu Radiču z umorom, rekoč: »Tukaj bodo padale glave!« Preiskovalni zapor se je odredil na podlagi § 46, v zvezi s § 155. srbskega kazenskega zakonika.

Seja 25. septembra

n Belgrad, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Kakor je »Slovenec« že poročal, je v soboto dopoldne obiskal predsednika vlade g. dr. Korošca g. Ljuba Davidovič. Obravnavala sta splošna vprašanja in sta se sporazumela o delu skupščinskih odborov in narodne skupščine. Odbori naj bi se sestali okrog 15. septembra. Zakonodajni odbor naj bi dokončal vse tiste zakone, ki so že skoro izdelani, in sicer do 25. septembra. Tedaj naj bi se sklicala narodna skupščina, ki bi te zakone še

pred rednim zasedanjem, ki se začne 20. oktobra, sprejela.

Važno imenovanje

n Belgrad, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Minister za socialno politiko Stjepan Barič je imenoval dr. Avguštin Juretiča za načelnika ministrstva za socialno politiko. Dr. Avgustin Juretič je znan socialni delavec in strokovnjak.

Seja ministrskega sveta

n Belgrad, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Jutri se bo vršila ministrska seja, na kateri se bo obravnavalo vprašanje proslave prebitja solumske fronte.

O Krnjevičevi blamaži

n Belgrad, 3. sept. (Tel. »Slov.«) G. Joca Jovanović, predsednik naše delegacije v Berlinu na konferenci interparlamentarne zveze, je v današnjih »Novosti« objavil daljšo izjavo. O brzojavu HSS pravi: Dasi je bil ta brzojav naslovljen na predsednika Reichstaga, je bil vendar izročen predsedniku konference medparlamentarne zveze. Zvezin izvršilni odbor je vzel ta brzojav v razpravo in sklenil, da v tožbi HSS ne najde dovolj temelja, da bi se odbor vmešaval v notranja vprašanja kraljevine SHS in ne vidi nobenega razloga za to, da bi se službeni delegati kraljevine SHS ne mogli udeležiti dela interparlamentarne zveze. Dr. Lang, glavni tajnik medparlamentarne zveze je v tej stvari izjavil, da je izvršilni odbor soglasno sklenil, da ima vsaka država v vprašanju sestave delegacije popolnoma proste roke. Poslanecem, ki hočejo delati v zvezi, ni treba da bi se pridružili delegaciji. Ne gre, da bi ena stranka, in sicer manjšina, preprečevala večini, da bi zastopala državo. Radi tega ni mogoče vzeti protesta

Minister Bokanowski - zgorel

Kriza francoskega letalstva — Žalost v Franciji

v Pariz, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Francoski trgovinski minister Bokanowski se je v nedeljo popoldne, ko je iz Toula hotel poleteti z Bleriotovim dvokrilnikom v Clairemond-Ferand, kmalu po startu ponesrečil in zgorel z vsemi štirimi spremljevalci. Trgovinski minister se je v soboto udeležil slavnosti Poincarejevega rojstnega dne in potem seje ministrskega sveta na poletnem bivališču Poincareja v Campignyju, potem je odletel v Toul k nekemu letalskemu meetingu in se je hotel od tam vrniti na letalsko slavnost v Clairemond-Ferandu. Očividni strašne nesreče javljajo o njej dve verziji. Po prvi je letalo že pri startu imelo težkoče ter se je v višini 50—100 metrov prevrnilo in padlo na tla, pri čemer je eksplodirala zaloga bencina in je letalo zgorelo. Po drugem poročilu pa je šele v višini 500 metrov švignil iz motorja plamen in se je letalo ponesrečilo. Ko so ljudje prihiteli na kraj nesreče, so bili že vsi mrtvi. Trupla, ki so bila tako razmrvarjena, da jih ni bilo spoznati, so rešili šele po dvehurnem napornem delu. Strokovnjaki so mnenja, da je vžigalni plamen motorja zažgal zalogo bencina, ker dovodna cev bencina ni bila zadosti zaprta. V Parizu in v vsej Franciji je nesreča povzročila veliko prepadenost. Poincare je brzojavno naročil notranjemu ministru Sarrauxu, da obvesti »dovo Bokanowskega na njenem poletnem bivališču o nesreči. V listih se povsod naglasja sijajna kariera Bokanowskega, ki je bil star 49 let in je bil najmlajši član Poincarejevega kabineta. Skoro vsi listi soglasno poudarjajo, da je nastala kriza v francoskem letalstvu. »Matine« piše: Bokanowski je moral plačati s svojim življenjem, ker se je osebno zavzemal za letalstvo, našel je smrt v službi, kakor mnogo drugih, žalibog premnogo najboljših francoskih letalcev. »Echo de Paris« pravi: Končno morajo prenehati hekatombe letalstva. Ne sme se tajiti, da naši letalski motorji

nimajo več potrebne stopnje varnosti. Socialistični »Populaire« piše, da je francosko letalstvo mrtvo. Opustite vse, prepovajte vsak večji polet, ustavite tudi prometno letanje! Celo nacionalistična lista »Gauloise« in »Figaro« soglašata v ogorčenju. Oficiozni »Echo de Paris« naznanja, da se bo imenovalo samostojno ministrstvo za letalski park.

Preden je Bokanowski stopil v letalo je izjavil prisotnim časnika: »Trdi se o meni, da nikdar ne vstopim v nobeno letalo. Ugotovite, da me potovanje po zraku nikakor ne plaši.« Nekemu uredniku »Journala« je šele pred kratkim rekel: »Naj se ne reče, da druge pošiljam v smrt in da to gledam z balkona mojega ministrstva. Jaz sem voditelj in moram biti prvi z dobrim zgledom.« Ko so ga opozorili na nevarnost letanja na aparatih, ki so bili na glasu, da niso varni, je odgovoril: »Saj umremo samo enkrat.« Bokanowski je bil najprej jurist in l. 1914. prvič nastopil aktivno v politiki, ko je bil v nekem okraju Pariza izvoljen za poslansko zbornico, kateri je potem neprestano pripadal, najprej kot član republikanske leve, po zadnjih volitvah pa kot član Loucheurjeve skupine. Bil je eden izmed najboljših poznavalcev proračuna in financ ter pod nacionalnim blokom poročevalec za proračun in predsednik finančne komisije. Poincare ga je prvič l. 1924. poklical v kabinet kot mornaričnega ministra. L. 1926. je vstopil kot trgovinski minister v kabinet narodnega edinstva. Bokanowski ni prvi francoski minister, ki je padel kot žrtev letalske nesreče. L. 1911. je takratnega francoskega vojnega ministra Bertheauxa zgrabil in ubil vijak nekega letala, ki je startalo iz Pariza v Madrid. »Journal« poroča, da bi bil skoro tudi Briand postal žrtev katastrofe, ker ga je Bokanowski nujno vabil, naj z njim poleti v Zenevo. Poincare pa je proti temu živahno protestiral, tako da je potem Briand načrt opustil.

Albanija ima kralja - a kaj sedaj

v Milan, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Ob slovesnem sodelovanju vsega prebivalstva je bila Albanija končno proglašena za kraljevino in Ahmed beg Zogu izklican za kralja pod imenom Zogu I. Mesio Tirana je bila okrašena z zastavami in slavoloki. Albanska narodna skupščina je v par minutah sprejela nastopne glavne člene albanske ustave: 1. Albanija je demokratično-parlamentarna dedna kraljevina. 2. Kralj Albancev je Zogu I. iz slavne rodbine Zogujev. 3. Eksekutiva je poverjena kralju. 4. Pravoreki se izdajajo v imenu kralja. 5. Kralj nastopi svojo vladno s prisego pred narodno skupščino. — Med pozdravom s 101 topovskim strelom je posebna komisija narodne skupščine sporočila kralju njegovo izklicanje, nakar je Zogu v slavnostnem sprevodu odšel v narodno skupščino in tam prisegel, da bo vesten zaščitnik narodne enakosti in neodvisnosti ter branitelj države. Nato se je prebivalstvo poklonilo novemu kralju pred njegovo vilo. Sprevod je potem odšel pred italijansko poslaništvo in h kraljici-materi. V nedeljo so bile v cerkvah in mošejah božje službe. Kralj Zogu I. je sprejel razne dostojanstvenike in diplomatski zbor.

Poročilo ustavne komisije poudarja, da se je državna oblika prilagodila zgodovinski tradiciji Albanije in da Albanija mora torej biti ustavna monarhija. V govorih v narodni skupščini se je poudarjalo, da bo Albanija pred drugimi državami povečala svoj ugled, če bo imela kralja. Predlog komisije je bil sprejet soglasno. Ahmed beg Zogu je v svojem odgovoru, ko mu je odposlano narodne skupščine ponudilo krono, izjavil, da je pripravljen sprejeti krono, če je to volja vsega naroda. — Italijanski poslanik v Tirani je kot prvi izmed inozemskih zastopnikov novemu kralju sporočil priznanje od strani Italije in da ima nalog, da takoj uradno stopi v stike s kraljevo vlado. Zogu se mu je zahvalil za pomoč Italije in duceja in izjavil, da bo zvezna pogodba, sklenjena med obema narodoma, trajala večno. Z italijanskim kraljem in Mussolinijem je izmenjal pozdravne brzojavke, v katerih se tudi zahvaljuje za priznanje po Italiji in izjavlja, da računa na bratsko sodelovanje obeh vlad. Mussolini je odgovoril, da vidi v monarhističnem režimu Albanije jamstvo za trajno, odkrito in globoko sodelovanje. Italija bo v vsakem oziru nadaljevala svojo prijateljsko politiko nasproti novemu kralju in njegovi vladi.

Albanija zdihuje v ječah

v Dunaj, 3. sept. (Tel. »Slov.«) »Reichs-post« objavlja na čelu lista manifestacijsko izjavo, ki jo je poslala »ugledna katoliška osebnost iz severne Albanije« po tajni poti in ki se glasi: Evropa je na tem, da postane žrtev ene izmed najdrznejših prevar. Imenovanje Zogua za kralja je uspeh nasilne vladavine, ki zatira prosto voljo naroda. Tako zvane svobodne volitve za ustavodajno skupščino je bila ena izmed najžalostnejših tragedij, ki jih je doživela Albanija. Vse izjave naroda in manifestacije so bile popolnoma prisiljene in čisto nasilje. Vse pokre je bil izsiljen z grožnjami,

z ječo, z denarnimi kaznimi in z izgoni iz Albanije. Bati se je, da bodo prišli za kristjane najslabši časi. V severni Albaniji vlada strah in trepet. Prebivalstvo je brez obrambe nasproti vladni sablji, ki uživa protekcijo neke velesile. Evropa naj se iz poročil nepristranskih zastopnikov prepriča, da se je v Albaniji, katere prebivalstvo se je 450 let borilo proti sultanatu Turčije, ustanovil nov sultanat.

Naše stališče

Proglasitev Albanije za monarhijo je torej gotova stvar. Že tedaj, ko so se začele prve priprave, smo poudarili naše stališče, da je ustava Albanije, naj si bo že kakršnakoli, njena notranja zadeva, če se giblje v okviru njenih mednarodno določenih meja. Obenem smo naglasili, da je tudi glede Albanije-monarhije naše stališče isto kot glede Albanije-republike, namreč: Jugoslavija zahteva, da je Albanija resnično svobodna in ne bi mogla dopustiti, da bi jo kdo izrabljala kot gnezdo intrigantov. V tem pogledu nas je Albanija stalno interesirala, posebno še po tiranski pogodbi. V tem oziru je Albanija mednarodno vprašanje in je povsem razumljivo, da je bila naša država v taboru tistih, ki so izrabljali Albanije zavračali. Povsem naravno je, da ob priliki proklamacije Albanije za kraljevino ponovimo: Naša vlada zavzema h proklamaciji Albanije za kraljevino isto stališče kot Francija in Anglija. Mišljenje naše vlade se ne loči od mišljenja teh dveh velesil. Kar sta odobrili ti dve, smo odobrili tudi mi. Nimamo posebnega stališča, ki bi izviralo od tod, ker je Albanija naša sosedka. Taka sklepanja so prazna ugibanja.

Venizelos nam gre na roko

v Atene, 3. sept. (Tel. »Slov.«) »Etnos« poroča iz Pariza, da bo po poročilu tamošnjih diplomatskih krogov jugoslovanski poslanik Popović predložil ugodne predloge svoje vlade, da se obnovijo pogajanja z Grčijo, v katerih naj se uredijo vsa nerešena vprašanja. Po neki vesti istega lista iz Londona se bo novi predlog tika posebnosti jugoslovanske proste luke v Solunu, pri čemer se bodo varovale suverene pravice Grčije. Sprememba stališča Jugoslavije se pripisuje osebnemu vplivu Venizelosa, ki uživa v Jugoslaviji velik ugled še iz časa svetovne vojne, kot tudi nasvetom Francije v Belgradu. Venizelos zbolel. »Exchange Telegraph« poroča iz Aten, da je danes zjutraj naenkrat napadla Venizelosa huda vročina, podobna koleri, in da so ga morali takoj prepeljati v bolnico.

Svedska letalca najdena

v Newyork, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Voditelj ameriške ekspedicije v Gronlandijo Hobbs poroča brezično listu »Newyork Times«, da sta bila izgubljeni skandinavski letalca Casel in Kramar najdena. Vihar ju je odgnal preko gronlandske obale, tako da sta izgubila orientacijo in sta morala pristati na ledu.

Bolgarska vlada odstopi?

v Sofija, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Včeraj sta se zunanji minister Burov in Cankov skupno zglasila pri ministrskem predsedniku Ljapčevu, da ponovno zahtevata odstop vojnega ministra Vlkova in dalekosežno spremembo vlade, še preden se jutri zopet sestane »Sobranje«. Ljapčev je sedanjih trenutke za spremembo vlade z ozirom na ženevska pogajanja Molova, ki bi kot član kabineta, ki bi bil v rekonstrukciji, imel zelo težko stališče, označil kot neugoden in je prosil, da svojo zahtevo odloži. Vojni minister Vlkov ne uživa samo njegovega zaupanja, temveč tudi zaupanje kr. ja, radi česar je zahteva po njegovem odstopu nepopolna. Burov je odvrnil, da on ne more oditi na zasedanje

Društva narodov, dokler ni izvršena rekonstrukcija kabineta. S tem je latentna kriza kabineta stopila v odločilen razvoj. Burov se brani očividno v želji, da ne bi stopil pred zastopnike Anglije in Francije brez dejanskih dokazov dobre volje bolgarske vlade, da bo ukinila očitano zvezo z macedonskimi organizacijami. Ministrski predsednik je s skupnim nastopom Burova in Cankova prišel v težaven položaj, iz katerega zaenkrat ni drugega izhoda, kakor demisijska celokupnega kabineta. S temi dogodki se potrjujejo tudi domneve, ki so se večkrat pojavile, da ima angleško-francoska demarša sploh le ta namen, da vrže Ljapčeva.

50 držav v Ženevi

v Ženeva, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne ob 11 je sedanjí predsednik Sveta Društva narodov, finski zunanji minister Procope otvoril plenarno zasedanje Društva narodov. V otvoritvenem nagovoru je izrazil obžalovanje, da manjkata Chamberlain in Stresemann. Naglašal je temeljna načela Društva narodov, ki pojačujejo slovesne obveznosti držav članic za ohranitev miru. Z veseljem je omenjal prisotnost Španije, z obžalovanjem pa, da manjkajo druge države. Dve skupini vprašanj sta povzročili v preteklih letih splošno pozornost. Delovanje na gospodarskem polju in prizadevanje, da se jim z mednarodnimi ukrepi zagotovi ona varnost, brez katere se ideali Društva narodov ne morejo doseči. V vprašanju razorožitve vidi predsednik ugodno polje z ozirom na sklenitev dvostranske pogodbe o temeljnih razorožitvah na morju in s Kelloggovo pogodbo. Posebno Kelloggova pogodba ustreza načelom Društva narodov za ohranitev miru. Društvo narodov ni samo ustvarilo sporazuma in pomirjenja v mednarodnih odnošajih, temveč služi tudi v to, da se končni mir ustvari hitreje. Govor predsednika Procopa je napravil najboljši vtis ter so ga večkrat prekinili z odobravanjem. Po otvoritvenem govoru je komisija za pregled mandatov sporočila, da je na zborovanju zastopanih 50 držav. Niso pa poslane delegatov 4 južnoameriške države. Svoje vlade zastopa pet ministrskih predsednikov in 19 zunanjih ministrov. Za predsednika IX. zborovanja Društva narodov je bil izvoljen danski poslanik v Berlinu Zahle s 44 glasovi.

Na popoldanski plenarni seji je predsednik naznanil konstituiranje komisij, ki so si izvolile sledeče predsednike: 1. juridična komisija italijanskega delegata Scialoja, 2. tehnične organizacije švicarskega zveznega svetnika Motta, 3. komisija za razorožitev belgijskega ministra in predsednika konference za trgovino z orožjem Cartona de Wiarta, 4. komisija za proračun ravnatelja oddelka za Društvo narodov portugalskega zunanjega ministra Vasconcellosa, 5. za humanitarna in socialna vprašanja guatemalskega poslanika v Parizu Matosa, 6. za politična vprašanja pa jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Marinkovića. K tem šestim komisijam pride še kot sedmi predsednik komisije za dnevni red pariški poslanik republike Paraguay Cartallero. Pri volitvi šestih podpredsednikov je bilo odanih 42 glasov. Izvoljeni so bili: japonski poslanik Adacci s 40 glasovi, francoski z

Sve1 v slika6

Princezinja Giovanna, hčerka italijanskega kralja, ki bi jo baje rada poročila bolgarski kralj Boris in v najnovejšem času tudi najmlajši evropski kralj — Ahmed Zogu.

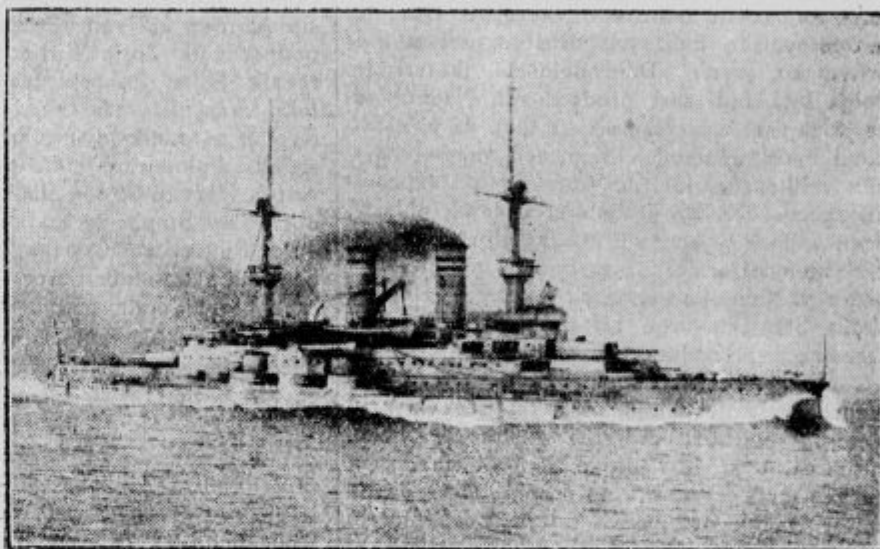
Prizor iz važnega svetovnega političnega dogodka: podpisovanje Kellogovega protivojnega pakta, ki se je izvršilo pretekli ponedeljek v urni dvorani francoskega zunanjega ministrstva. Naša slika je posneta v trenutku, ko podpisuje nemški zunanji minister Stresemann.

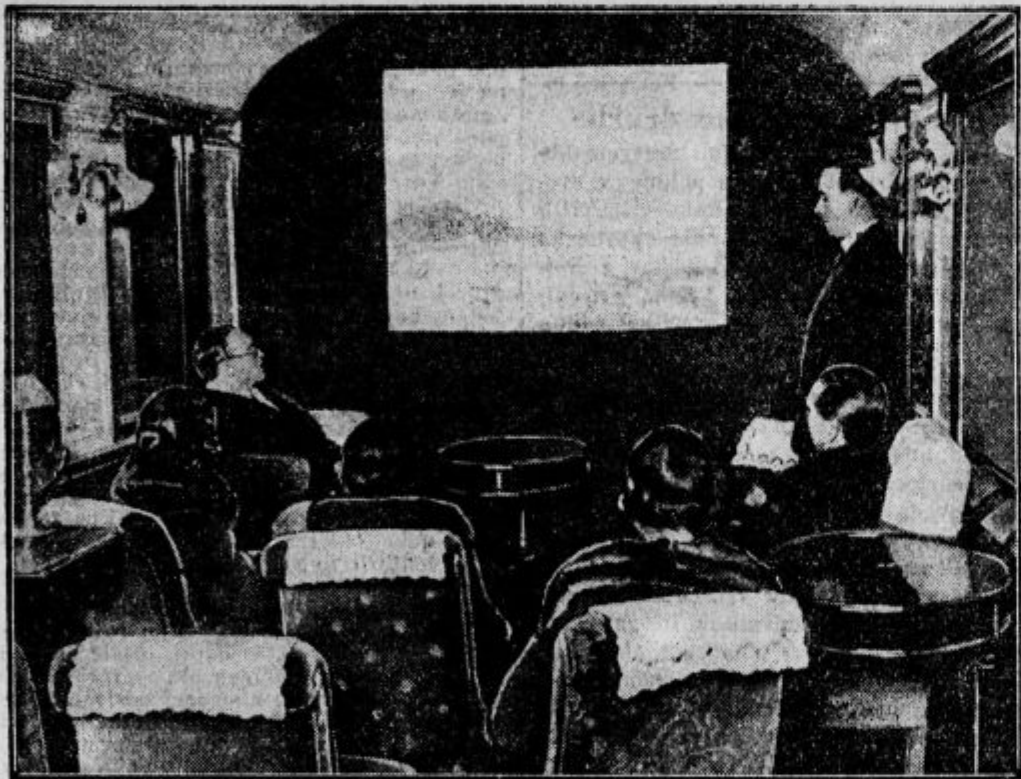
Hugo Stinnes (s soprogo), sin najbolj znanega povojnega nemškega industrijca in gospodarskega organizatorja je bil te dni aretiran zaradi sleparij. Pričakovati je popoln polom vse, še pred par leti tako mogočne Stinnesove hiše.

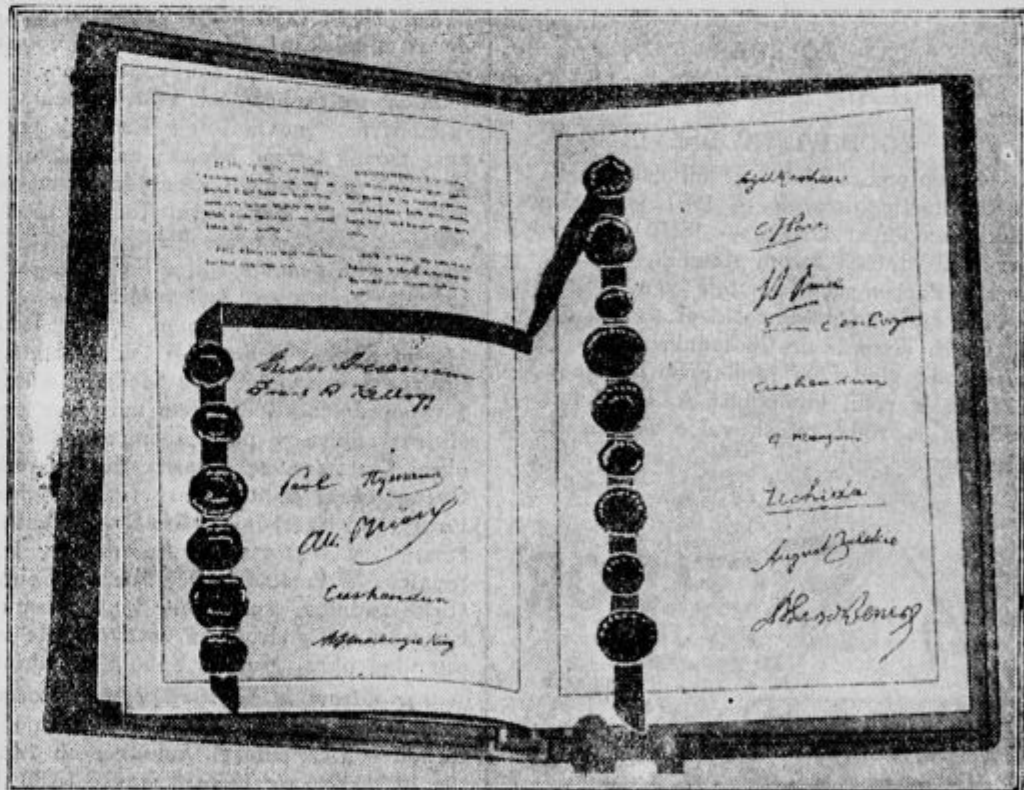
Lašević, poveljnik sovjet, čet na Daljnem Vzhodu, ki je bil pred kratkim umorjen. Boje se nemirov v Mandžuriji.

Vojna ladja brez posadke. Nemci so pred kratkim predelali eno izmed svojih starejših vojnih ladij tako, da jo lahko vodijo brezčično z obale. Služila jim bo pri pomorskih manevrih kot cilj za artiljerijo.

Kino predstave sta vpeljali železniški upravi Češkoslovaške in Madjarske v brzovlake, ki vozijo iz Prage v Budimpešto.

Zgodovinski dokument: Kellogov protivojni pakt, ki je bil podpisan pretekli ponedeljek, s podpisni Dokument nameravajo prenesti v Washington, kjer ga bodo hranili.

Osip Dimov:

Obraz iz sanj

Mladi Fred Ljubin, ki je prišel pred dvema leti iz Rusije v New York, je bil brezposeln.

Njegov lahni poletni plašč ga je le slabo ščitil pred vetrom. Njegovo perilo in njegovi čevlji so bili že davno močno ponošeni. Zelo shujšan je bil ter imel velike, vdrtne oči: spoznal je lakoto, lakoto v najbogatejšem mestu sveta, tik poleg pravljničnega bogastva.

Baš v bogati Ameriki, ki se potaplja v izobilju, najdeš mnogo takih ljudi z velikimi, vdrtimi očmi: vsi ti so spoznali črno senco lakote. Ne smejejo se več; strme predse, a ne vidijo ničesar... Često začno govoriti kar nenadoma sami s seboj, nato padejo na zemljo, ki jim ne more ničesar več dati ter ne vstanejo več.

Ti ljudje so strahovi mladih cest. Boje se jih, izogibajo se jih. Na nek način so to mrki glasniki dejstva, da nekaj ni v redu; prisilijo človeka, da začne razmišljati. Stražniki sovratišjo te ljudi z nepremičnimi, vdrtimi očmi, love jih v javnih parkih, po obrežjih, pode jih s klopi, ne puste jih mirno spati. Trudijo se na vse načine, da bi jih prepodili. Svojim so-ljudem so neprijetni.

Fred je hodil po cestah in porabil ostaneke svojih moči za hitro hojo. Hitel je dalje,

četudi se mu ni prav nič mudilo. Tako lačen je bil, da se je neprestano tresel.

Okraj, kjer je vladala revščina, umazane, sive ulice so bile že za njim in sedaj je hodil po širokih, svetlih avenijah, mimo ogromnih palač, ki so žarele v bogastvu. Tu je še bolj neprijetno izstopala njegova sestradena zunanost. Ljudje so se ozirali za njim. Fred tega ni opazil. Brez cilja je hitel dalje. Trpel je...

Tako sta minila dva dneva. Zgodaj zjutraj je bil Fred na petem aveniju. Noč je prebil v kleti nekega nedogotovljenega poslopja. Noč je bila polna čudovitih prikazni in krasnih sanj. Mlada deklica je stopila smehljaše k njemu, slišal je besede, kakršnih ni čul še nikdar prej, upanje, slutnje nepopisne sreče so napolnile njegovo dušo. Njegovo telo je bilo lahko kot dih, zdelo se mu je, kot da se bo vsak hip dvignil in zletel.

Spomini na nočne sanje so se ga še tesno oklepali, beseda o sreči in pravičnosti na zemlji so mu zvenele v ušesih.

Nasmehnil se je — trpek smehljal, kot ga izzove le glad sredi izobilja.

Tedaj — nenadoma je stal živo pred njim obraz iz sanj pretekli noči: mlada svetlolasa deklica v lepem, kožuhočinastem plašču. Na krasnem obrazu sta dve mali bradavici ob levem očesu izzivali poljub. Domišljal si je, da je videl tudi ti bradavici v sanjah, tam v kleti nedogotovljenega poslopja, ter je obstal ves osupel pred deklico. Prestrašena je sto-

pila deklica vstran in hitro odšla; z daljave so se še svetili sivi čevlji iz divje kože.

Odšla je. Tedaj je začel Fred prvič govoriti glasno sam s seboj. To se pravi, tako se je zdelo mimoidočim. V resnici pa se je on na dolgo razgovarjal z ljudmi, ki so se oklepali njegovih razpadajočih možgan... Star mož, z dolgimi, do ramen segajočimi lasmi, s široko, sivo brado, avtor »Kapitla, se je nenadoma pojavil poleg njega in Fred Ljubin si je upal z njim razgovarjati in zahtevati od njega pojasnil.

Neki, v ruskih ječah umrli Fredov prijatelj se je tudi prikazal na petem aveniju in stopil poleg njega. Nato se je pojavila nenkrat zopet mlada Amerikanka v kožuhočinastem plašču, z obema bradavicama ob levem očesu. Vsi so šepetaje govorili drug preko drugega in Fred jim je komaj sproti odgovarjal...

In ljubezen je vzplamtela v njegovem srcu, — ljubezen do lepe, plavalase Amerikanke. Ta ljubezen je vedno globlje osvajala njegovo dušo, — gladna ljubezen do princezinje, ki je naglo švigala mimo in zopet zginita. Jelek strup razglablajočih misli in sladkejši strup ljubezni sta hkrati glodala na njem.

Prišel je večer, — za Freda tako nenadoma, kot nova dekoracija v gledališču.

Broadway je postal živahen, veliki Broadway, ki je žarel v denarju, časti in grehu.

Trobeč in tuleč so drveli desetstisoči avtomobilov proti gledališču. V njih so sedeli gladko obriti gospodje, čedno umite stare gospe z umetnimi zobmi in s pristnimi briljanti ter mlade deklice, lepe kot boginje. Vse je hitelo večeru nasproti, v strahu, da ne bi minul, ne da bi jim prinesel razvedrila in zabave.

Fred že dolgo ni hodil več po pločniku. Stal je sredi ceste, sredi broadwaya in pošiljal kletvice za avtomobili, ki so hrupno drveli mimo.

Kričal je in žugal s pestmi. Včasih je poskušal teči za elegantnim avtomobilom in njegovi kriki so te odbijali ob zrcalni ploskvi avtomobila. Ljudje, ki so hodili po pločniku, so ga opazovali in se mu glasno smejali. Stražnik ga je s smehom podil proč a Fred je prišel vedno nazaj.

Avtomobili so se mu spretno umikali in drveli dalje. Fred pa je stal sredi ceste, kot zasramovan prerok — v svojem lahnem poletnem plašču, sestradan, zaljubljen, preganjan od svoje fantazije.

V sivem zaprtem avtomobilu je zdrčal mimo bled obrazek z dvema bradavicama ob levem očesu... Fredu so zastale kletvice v grlu. Brez sape je planil za vozom. Nek krč je zgrabil njegovo srce in ga bolešno stisnil. Opotekel se je, padel, se zopet pobral — in začutil grozen sunek.

Dolga vrsta dragocenih avtomobilov,

Kaj je novega

† Dr. Josip Marčelič

Včeraj 3. septembra je torpedovka naše vojne mornarice pripeljala truplo v soboto 31. avgusta umrlega dubrovnika škofa dr. Josipa Marčeliča iz Dubrovnika v Preko pri Zadru, kjer je bil pokojnik rojen in želel biti tudi pokopan.

Rajni Josip Marčelič je bil rojen l. 1847., a za duhovnika je bil posvečen l. 1870. Umrl je torej v visoki starosti 81. let. Bogoslovne nauke je dovršil na Dunaju in se specializiral v cerkvenem pravu in zgodovini. Kakor navadno vsi lektorji cerkvene zgodovine, je imel pokojni dr. Marčelič jako široko duhovno obzorje. L. 1893. je postal upravitelj boko-kotorske škofije, potem je upravljal nekaj časa zadrsko škofijo. L. 1894. pa je bil imenovan za škofa v Dubrovniku. Bil je torej škof celih 34 let. Kot zelo agilen cerkveni delavec je užival posebno naklonjenost sv. Stolice. Leta 1900. je sezval dubrovniško cerkveno sinodo, katere se ni sestala že od l. 1763. dalje. Ob priliki svojega 25letnega škofovskega jubileja, katerega je slavil l. 1919., ga je papež Benedikt XV. počastil z lastnoročnim pismom, krajaj Aleksander pa je pokojnika odlikoval z redom sv. Save II. razreda.

Kot velik ljubitelj umetnosti je izvršil obnovo znamenite dubrovniške cerkve. Osnovl je duhovniško književno društvo, potem dubrovniško javno »Dobrodelnost«, kateri je dolga leta tudi sam predsedoval. Najbolj pa se je zapisal v ljudska srca s tem, da je ustanovil ljudsko kuhinjo, ki je med vojno pomnila velikansko dobroto siromašnemu dubrovniškemu svetu. Bil je tudi predsednik oblastnega odbora Rdečega križa in splou odbornik vseh humanitarnih, zdravstvenih in kulturnih ustanov. Najbolj na srcu mu je, kakor rajnemu škofu Strossmayerju, bil problem zedinjenja zapadne in vzhodne cerkve.

Mož velikega znanja, zlatega srca in neumorne delavnosti je takoj z vsem srcem pristal na politični program Hrvatske pučke stranke in je bil gotovo najbolj navdušen pučkaš med hrvatskim episkopatom, ne da bi kaj trpela njegova velika tolerantnost v vseh praktičnih zadevah. Bil je velik prijatelj SLS in našega lista, katerega je vseskozi zasledoval. S slovenskimi katoliškimi javnimi delavci so ga vezale vezi priskrbe prijateljstva. Užival je brezmejno spoštovanje pri vseh.

KOLENDAR.

Torek, 4. sept. Rozalija, Roza, Ida, Kandida.

ZGODOVINSKI DNEVI.

4. septembra: 1859. je bil ustoličen škof Anton Martin Slomšek. — 1907. je umrl norveški komponist Grieg. — 1852. se je rodil slovenski pisatelj Janko Kersnik. — 1883. je umrl v Parizu ruski pisatelj Ivan Turgenjev. — 1768. se je rodil francoski pisatelj in državnik Fr. R. Vicomte de Chateaubriand. — 1803. se je rodil gledališki igralec E. Devrient. — 1824. se je rodil komponist A. Bruckner. — 1853. se je rodil raziskovalec Afrike H. v. Wissmann.

M. Joss & Löwenstein d. d. Praga

Dobiva se v vsaki boljši modni trgovini za gospode

vseh znamk in tovarn, se je morala za nekaj minut ustaviti. Pod kolesi sivega avtomobila je ležalo Fredovo raztrgano telo. Ena roka je bila stisnjena v gladno pest, druga na zaljubljen, prav tako gladno srce, ki je tedaj umolknilo. Bil je mrtev...

Iz voza je skočila mlada Američanka. Z njenega bledega obraza sta sedaj še bolj izstopili obe bradavičici.

Zgrudila bi se vsled razburjenja, da je ni podprl lep, mlad mož, njen zaročenec. Spoznala je Freda, ubogega klateža, ki je zjutraj tako osupel obstal pred njo.

Bila je to ljubeznjiva, dobra deklica s čutečim srcem in razumela — Bog ve na kak način — da jo je ta mrtvi človek pol dneva ljubil...

Pozneje se je poročila, a resnično srečna ni bila nikoli. Skrivna bolelost je mučila njeno srce in končno so se je polastile iste misli, kot jih je imel Fred iz Rusije. Zakaj take misli so nalezljive, kot epidemična bolezen, kot ljubezen...

★ † Župnik Gašpar Kačičnik. V Dramljah je včeraj umrl č. g. vpok. župnik Gašpar Kačičnik. Rojen je bil 6. jan. 1861 v Dramljah, v mašnika posvečen 18. jul. 1885. Pogreb bo v sredo v Dramljah.

★ Upokojen je na lastno prošnjo g. Anton Jagodic, pisarniški ravnatelj pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani.

★ Iz vojaške službe. Vpokojen je pehotni podpolkovnik Matija Štefin, obenem prevečen v rezervno in pehotni podpolkovnik Matija Crnko; za zdravnika pehotnega polka v Boki Kotorski je odrejen po službeni potrebi sanitetni poročnik dr. Oto Rostok; na službo k poveljstvu Plevlanskega vojnega okrožja, pehotni kapetan I. razr. Miroslav Bajer; za vodnika mitraljeske čete kolesarskega bataljona I. konjeniške divizije, pehotna podporočnika Rudolf Pirš in Norbert Vurzbach; za poveljnika mitraljeske čete kolesarskega bataljona I. konjeniške divizije, pehotni kapetan I. razr. Dragotin Mesič in na službo k rečnemu obalnemu poveljstvu, poročnik Matija Visič. Za diplomiranega pilota so imenovani poročnik bojnega broda I. razr. Julij Saks, Dražen Delija in zrakoplovni poročnik Milan Peršič; za vojnega opazovalca zrakoplovna poročnika Herbert Streha in Rudolf Girzik; za diplomiranega opazovalca pehotna podporočnika Josip Kropar in Ivan Kornhauzer, zrakoplovni podporočnik Josip Birtič in pehotni podporočnik Milan Pokorni; za diplomiranega pilota vodja II. razr. vojni hidro-pilot Mihael Keršič, narednik hitro-pilot Marko Rušec, narednik diplomirani hidro-pilot Avgust Cajnk, Anton Horvat, Anton Ilič, zrakoplovni narednik Milan Stopar in zrakoplovni podnarednik Juro Pihler; za vojnega pilota zrakoplovna narednika Dominik Berce in Ivan Lesičnik in zrakoplovni podnarednik Jakob Ozebek.

★ V naše državljanstvo so sprejeti Franjo Janohi, delavec iz Gradca; Anton Marinček, čevljar iz Slov. Bistrice in Rudolf Volf, kurjač iz Pobrežja.

★ Ostavke na državno službo radi odsulženja kaderskega roka so podali sledeči učitelji: Jožef Turk, učitelj v St. Rupertu, Franjo Klun, učitelj v Zagorju, Božidar Cepnič, učitelj v Zagorju, Fran Pikelj, učitelj v Korinju (Litija), Albin Završnik, učitelj v Kranju, Rudolf Koblica, učitelj v Rodovici (Črnomelj), Milan Pepjan, učitelj v Murski Soboti.

★ Nove vzporednice na osnovnih šolah. Z novim šolskim letom se otvorijo nove vzporednice: Na osnovni šoli v Senovem, 3 vzporednice; na osnovni šoli v St. Jerneju 2 vzporednici; na osnovni šoli v Radečah pri Zidanem mostu 1 vzporednica; na osnovni šoli v Cerkljah pri Kranju 1 vzporednica; na osnovni šoli v Koroški Beli, okraj Radovljica, 1 vzporednica; na deški osnovni šoli v Trzinu 1 vzporednica; na osnovni šoli v Smledniku 1 vzporednica; na osnovni šoli v Mirni peči 1 vzporednica; na deški osnovni šoli v Trbovljah 1 vzporednica; na osnovni šoli v Blanci, okraj Brežice 1 vzporednica; v Središču, okraj Ptuj 1 vzporednica. V Zidanem mostu se pretvori štirirazrednica v petrazrednico. V Stogovcih, okraj Ljutomer, se otvorita dva razreda. Na Cvenu, okraj Ljutomer, se trirazrednica pretvori v štirirazrednico. Pri Sv. Stefanu, okraj Šmarje, se trirazrednica spremeni v štirirazrednico. V Pertoci, okraj Murska Soba, se štirirazrednica spremeni v šestrazrednico. Enorazredna podružnica osnovne šole v Krupljinu, okraj Murska Soba, se ukine.

★ Otroci iz Westalskega in Porenja se vračajo nazaj 12. sep., to je prihodnje sredo. Odhod iz Ljubljane gl. kolodvor ob 12.15, Litija 13.01, Zagorje 13.22, Trbovlje 13.30, Hrastnik 13.38, Zidan most 14, Celje 14.44, prihod v Mariboru 16.34. V Mariboru prenočijo in se odpeljejo iz Maribora 13. sept. zjutraj 5.40. Prosimo vse one osebe, pri katerih se nahajajo otroci, da jih pravočasno pripeljejo k vlaku.

★ Ali so hlapci in dekle kmetijskih gospodarjev podvrženi plačevanju uslužbenega davka? Podpisani sem dobil od mnogih strani pritožbe, da člani finančne kontrole zahtevajo, da morajo tudi hlapci in dekleta na kmetijskih plačevati uslužbeni davek. Ker so finančne kontrole napačno tolmačile določila zakona, sem se obrnil na finančno ravnateljstvo. Te dni sem dobil naslednji odgovor: »Hlapci in dekleta, ki opravljajo tudi poljska dela, so prosti uslužbenega davka. Oskrbniki večjih posestev, ki ne opravljajo poljskih del, pa podle-gajo uslužbenemu davku. V tem smislu je podučil davčni urad tudi vse starešine fin. oddelkov, ki so se prišli informirati glede tega davka in se jim je naročilo, da naj v dvomljivih slučajih pošljejo stranko na davčni urad, da se tukaj razsodi, če obstoja davčna obveznost ali ne.« Iz tega sledi, da so kmetijski hlapci in dekleta prosti uslužbenega davka. — Franjo Zebot.

★ Znižana vožnja v Sarajevo. Posetniki svečanosti 25letnice društva »Gajret«, ki se vrše v Sarajevu od 5. do 8. septembra t. l. imajo 75 odstotkov popusta na železnicah. Informacije in legitimacije izdaja »Putnik«, Ljubljana, Dunajska cesta 1, palača Ljubljanske Kreditne banke.

★ Grozen samoumor v južnem Banatu. V vasi Kustilj pri Vrhu v južnem Banatu se je te dni pripetil grozen samoumor. Nek kmet v najboljših letih je zažgal najprej svojo hišo, nato pa se je v sredi goreče hiše obesil na verigo. Vaščani so kmalu pritekli gasiti požar, kar pa je bilo radi pomanjkanja vode zelo otežkočeno. Ko so ogenj pogasili, so našli sredi pogorišča že napol zogleno truplo samomorilca. Vzrok groznega samomora ni znan.

★ Okrutni sločin eiganov nad ukradenim dečkom. Pred dnevi je prišlo v vasi Maskaro pri Varvarinu v Srbiji nekaj cigank s 15 letnim dečkom, ki je bil slep in pohabljen. Ciganke so silile dečka k beračenju in ko se je ta branil, so ga pritele tepsti. Kmetje so se za stvar zanimali, toda ena od cigank je izjavila, da je deček njen sin in da ga sme tepsti. Tedaj je pričel deček kričati in prositi pomoči, ker so ga cigani ukradli. Ciganka je hitro pograbila dečka in pobegnila z njim v bližnjo koryzo. Kmetje so tekli za njo in jo ujeli. Ciganka in deček sta bila izročena občinskemu uradu, kamor so privedli tudi ostale cigane. Cigani so trdili, da so dečka kupili že slepega in pohabljenega, deček sam pa je povedal, da je star 15 let in da je doma iz vasi Setonje. Pred štirimi leti, ko je pasel živino, so ga cigani ugrabili. Sprva so z njim postopali lepo, toda, ko je hotel domov, so ga oslepili in so mu poskušali pozneje tudi zlomiti eno nogo. Ko je ljudstvo zvedelo za te grozne reči, je hotelo cigane linčati, kar so orožniki s težavo ubranili.

★ Morilec razkrinkali v ječi. V letih 1921 in 1922 so ljudje v okrajih Banjaluki in Stari Gradiški mnogo trepetali pred roparjem Simo Gojkovičem, ki je izvršil tam mnogo ropov in umorov. Slučajno pa so Gojkoviča ujeli pri neki mali tatvini in sodišče v Banjaluki je Gojkoviča obsodilo na smrt. Pozneje je bil Gojkovič pomilošen na dvajset let ječe, ki bi jih moral odsedeti v Stari Gradiški. Leta 1925. pa je od tu pobegnil, nakar je pod drugim imenom zopet nadaljeval svoje roparsko delo. Nanj je bila razpisana nagrada 10.000 Din. Pozneje je prenesel svoje delovanje v Vojvodino, kjer pa ga je policija v Novem Sadu ujela zopet pri neki mali tatvini. Predstojnik ječe Peter Lazič je naročil naredniku Nestorju Apiču, naj odvede tata v ječo. Apič, ki je bil svoječasno namešten v kaznilnici v Stari Gradiški, je takoj spoznal v ujetem tatu proslulega roparja in morilec. Gojkoviča so seveda spravili takoj v varno celico, nato pa ga prepeljali v Staro Gradiško. Gojkovič je pri zaslišanju med vožnjo v vlaku priznal vse svoje zločine, izjavil pa je, da ga ne bi dobili živega v pest, če bi bil vedel, da ga bo kdo v Novem Sadu spoznal.

Ljubljanske Marijine družbe

bodo imele skupni shod na Mali Šmaren dne 8. septembra ob pol štirih popoldne v sve-tišču Marije Pomočnice na Rakovniku. Ob pol štirih bo govor: Marija in naše apostolsko delo; nato pete litanije in blagoslov z Naj-svetejšim. Po službi božji bo kratka priredit-ev pri Lurški votlini. Zeli se polnoštevilna udeležba.

★ »Nemško-slovenski slovar«, priredila profesorja dr. Fran Bradáč in dr. I. Šlebin-ger, izd

delo zelo slovesno ter ob lepi udeležbi domačinov in gostov iz mesta ter okolice. Po slovesni sveti maši se je vršilo zunaj pred cerkvijo slavnostno zborovanje, ki je bilo zelo lepo obiskano in na katerem sta govorila prof. Prijatelj, ki je v svojem govoru podal nekaj zanimivih podatkov iz društvene zgodovine, ter bogoslovni prof. dr. Jeraj o delavski mladinski izobrazbi. Zborovanje je trajalo do pol 12. Tudi popoldanska akademija z gledališko predstavo, deklamacijami, petjem in govori je v vsakem oziru lepo uspela in daje aranžerjem najlepše izpričevalo.

Poljšak pojde v Ameriko. Kakor smo že poročali, je dobil g. Poljšak iz Amerike zelo ugodno ponudbo. G. Poljšak je ponudbo sprejel in se je odločil, da pojde koncem tega leta v Ameriko. Na razpolago mu dajo za čas poizkusne dobe zdravljenja kapital 50.000 dolarjev.

Dr. Vilko Marin

zopet redno ordinira

od 10. do 12. dop. in od 2. do 4. pop.
v Raziagovi ulici št. 15

Šola Glasbene Matice v Mariboru. Sprejem in vpisovanje gojencev v šolo Glasbene Matice se začne 6. septembra. Vpisovalo se bo dnevno (razen nedelj in praznikov) od 10 do 12 in od 15 do 17. Bivši gojenci Matice naj prinese s seboj zadnje šolsko izpričevalo, novinci pa zadnje izpričevalo drugih šol. Redni pouk se prične 17. septembra. Poučujejo se: klavir, violina, viola, violončelo, kontrabas, harfa, flauta, oboa, klarinet, lovski rog, tromba in timpani; nedelje: glasbena teorija in harmonija ter mladinsko in zborovo petje. Uvedel se bo tudi pouk na orglah, ako se prijavi dovoljno število učencev.

Otvoritev pomožniške in vajeniške razstave se je izvršila v nedeljo dopoldne v uni-onski dvorani ob lepi udeležbi zastopnikov posameznih državnih in samoupravnih oblastev ter drugih korporacij. Razstavo je otvoril podžupan dr. Lipold, nakar je v imenu občinskega odbora spregovoril se g. občinski odbornik Marko Krajnc, ki je v spodbujajočih besedah pozival vse delavce na polju obrtne organizacije k delu za napredek in procvit obrtne stanu. Govorila sta nato še g. inž. Krejci v imenu ljubljanske zbornice za TOI ter g. dr. Pfeifer v imenu velikega župana. Po zahvalnih besedah društvenega predsednika g. Vahtarja so si gostje ogledali razstavo, ki vzbuja zaradi dovršenosti razstavljenih predmetov vse zanimanje in vsa pažnja.

Poroče. V zadnjem času so se poročili: Andrej Dobnikar, čevljar, z gdnjo Marijo Pišekovo, kuharico; Ignacij Piladi, tkalec, z gdnjo Marijo Kunstovo, tkalko; Pavel Karner, trgovski pomočnik, z gdnjo Julijano Hoschitzovo, zasebnico; inž. Josip Korber z gdnjo Ido Haasovo, majorjevo hčerko; Stefan Holnuec, mesar, z gdnjo Marijo Petrovičovo, natakarico; Josip Jermanek, frizer, z gdnjo Filomeno Mlakarjevo, zasebnico; in Alojzij Cerinšek, trgovec, z gdnjo Katarino Holerjevo, kmečko hčerko.

Smrtna kosa. Umrli so: Tahara Ivana, zasebnica, 73 let. Pogreb danes ob 17 na Pobrežje. — Traunšek Mirko, 6 mesecev. Pogreb danes ob 17. — Koren Ivan, strojni ključavničar drž. železnice, 60 let. Pogreb danes ob 15 iz hiše žalosti v Novi vasi na radvanjski pokopališče. — Dolinar Franc, postrešček, 48 let. Pogreb jutri ob 17 na mestnem pokopališču v Pobrežju.

Delo dobijo pri tukajšnji borzi dela: 3 sodarji, 5 hlapcev, 20 viničarjev, 5 majarjev, 12 mizarjev, 2 žagarja, 2 slaščičarja, 1 tesarski predelavec, 1 tesar, 2 bakrokotlarja, 12 gozdnih delavcev, 1 krojač, 1 kovač (starejša moč), več vajencev (mesarske, ključavničarske, steklobrusarske obrti), 9 kuharic, 4 služkinje, 3 sobarice, 1 postrežnica, 2 dobri kuharici v Srbijo, 3 šiviljske vaje, 1 hotelska kuharica, 1 ku-

Cjubiljansko gledališče

SPORED PREDSTAV

Vse predstave se vršijo v dramskem gledališču.

Torek, 4. sept. ob 20. uri: Čaršaka kneginja. Sreda, 5. sept. ob 20. uri: Fanny, tete, strici itd. Četrtek, 6. sept. ob 20. uri: Čarobna piščal. Petek, 7. sept. ob 20. uri: Herman Celjski. Sobota, 8. sept. ob 15. uri pop.: Čaršaka kneginja ob 20. uri: Zupan stilmundski. Nedelja, 9. sept. ob 15. uri: Dobri vojak švejski ob 20. uri: Poljska kri.

Vpisovanje gledaliških abonementov se vrši vsak dan od 9 do 12 in od 3 do 5 v veži dramskega gledališča. Reflektantom so na razpolago tabele, iz katerih je razvidna razdelitev mest. Abonma se odplačuje lahko v osmih mesečnih obrokih. Prvi obrok se plača pri podpisu. Sprejemanje se vrši do 10. t. m.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Pevski zbor učiteljstva bo imel v dneh od 7. do 9. septembra važen pevski tečaj, in sicer samo za ženski zbor; začetek 7. septembra ob 8. Več povedo okoliščine, ki smo jih razposlali vsem članom.

Kalvarija, bojna igra 8. in 9. sept. vsakokrat ob 8 zvečer na Kodeljevem. Predprodaja vstopnic pri trdnji »Oriente«, Dunajska cesta 14.

Redni občni zbor »Vzajemnosti« ljubljanske škofije je v sredo dne 5. sept. t. l. ob pol 3 popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za duhovnike v Domu. Ker se je priglasiло za tečaj od 17. do 21. sept. toliko gospodov, da ne moremo vseh sprejeti, bomo imeli še en tečaj za duhovnike v septembru in sicer od 24. do 28. sept. Zato pa odpade tečaj od 8. do 12. oktobra. Tedaj v septembru sta še dva tečaja: 17. do 21. in 24. do 28. v oktobru pa le petdnevni tečaj od 21. do 27. oktobra. — Vodstvo Doma.

Polizvedovanja

Izgubljeni V soboto dopoldne je neka oseba plačala v zakristiji oo. frančiškanov nekaj sv. maš. Pri tem ji je padel 100-dinarski bankovec na tla. Dotična oseba naj se zglašila sama pri zakristanu.

harica k financii in 1 kuharica k orožnikom. — Slaščičar, delovodja za tovarno kanditov, ki razume vsa dela pri izdelovanju finih bonbonov, dobi dobro službo.

Dijaštvo in staršem dijakov! Vse šolske knjige in šolske potrebščine dobite po najugodnejših cenah s posebnim popustom in običajnim darom v obeh prodajalnah Tiskarne sv. Cirila, Koroska cesta 3, in Aleksandrova cesta 6. Seznam knjig dobite brezplačno na razpolago.

PROSLAVA 25 LETNICE ZGODOVINSKEGA DRUŠTVA V MARIBORU

Maribor, 3. septembra.

Zbrala se je v kazinski dvorani elita kulturnih delavcev, ki se zbira okoli Časopisa za zgodovino in narodopisje. Na upravnih manifestantnih način se je ob tem jubilejnem prazniku pokazala visoka kulturna bilanca Zgodovinskega in Muzejskega društva v Mariboru. Proslave so se udeležili prevzvišeni knezoškof dr. A. Karlin, veliki župan mariborske oblasti dr. Schaubach, predsednik mariborskega občinskega odbora dr. Leskovar in prosvetni šef dr. Kotnik. Iz vseh strani pa so prihiteli k proslavi odlični gostje: prorektor dr. Lukman kot zastopnik ljubljanske univerze, dr. Matija Murko, vseučiliški profesor v Pragi, vseučiliška profesorja dr. Milko Kos in dr. Dolenc, ravnatelj etnografskega muzeja v Belgradu dr. Borivoj Drobjakovič, ravnatelj arheološkega muzeja v Zagrebu dr. Hoffiler, ravnatelj državnega muzeja v Splitu dr. Abramčič ter posamezne delegacije kakor iz Varaždina, Ptuj in Celja.

Slavnostno zborovanje, ki se je vršilo v veliki kazinski dvorani, je ob lepi udeležbi otvoril častni predsednik mestni župan dr. Alojzij Juvan, ki je v svojem pozdravnem govoru omenjal veliki kulturni pomen, ki ga imata Zgodovinsko in Muzejsko društvo. V preglednih črtah je nato starosta naših zgodovinarjev in društvenih predsednik dr. Franc Kovačič podal zgodovinski razvoj in delovanje obeh društev, nakar se se vrstili mnogostevilni pozdravi. Svoje čestitke so izrekli ob srebrnem društvenem jubileju: veliki župan dr. Schaubach, občinski predsednik dr. Leskovar, prorektor dr. Lukman v imenu univerze, ravnatelj zagrebskega arheološkega muzeja dr. Hoffiler, ravnatelj belgrajskega etnografskega muzeja dr. Drobjakovič, ravnatelj splitskega in kninskega muzeja dr. Abramčič, vseučiliški profesor dr. Dolenc v imenu društva »Pravniki«, Kumbatovič za tukajšnjo podružnico Hrvatske Matice, prof. Filič za varaždinsko, Komljanec za ptujsko in Orožen za celjsko delegacijo in inž. Kukovec za Ljudsko univerzo. Brzojavno pa so poslali društvu svoje pozdrave in čestitke: Slovenska Matica v Ljubljani, don Franjo Bulič ter vseučiliški profesorji dr. Kidrič, dr. Cankar, dr. Polec. Slavnostno zborovanje, ki je poteklo z vso svečanostjo in dostojanstvom, se je zaključilo ob pol 13.

Popoldne pa se je ob lepi udeležbi vršilo v čitalnici Studijske knjižnice strokovno zborovanje. Na predlog društvenega predsednika dr. Kovačiča so se izvolili v predsedstvo: vseučiliški profesor dr. Murko kot predsednik, dr. Hoffiler kot I. in dr. Drobjakovič kot II. podpredsednik. Vsi referati so bili na znanstvenem višku, vseskozi mojstrski — plod dolgoletnega delovanja na zgodovinskem polju. Izvali so toplo in živahno odobravanje navzočih zborovalcev. Predavali so: ravnatelj dr. Mal o ureditvi arhivov, konservator dr. Stele o varstvu spomenikov — referat je v njegovi odsotnosti bral dr. Kovačič — in dr. Travner o pomenu in delokrogu pokrajinskih muzejev. Debate, ki je bila zelo živahna in plodovita, so se udeleževali k posameznim referatom mnogoštevilni odlični gostje, med drugimi dr. Milko Kos, ki je poudarjal važnost arhivske službe, dr. Dolenc, ki je v zadevi inventarizacije naglašal potrebo privatne iniciative v okviru Zgodovinskega društva, dr. Travner, dr. Lukman, dr. Hoffiler in drugi v zvezi s prvim in drugim referatom so se sprejele tri važne resolucije, s katerimi se pozivajo merodajni činitelji, da se čim prej predložijo skupščini zakoni: 1. o arhivih ter varstvu starin in historičnih spomenikov; 2. realni likvidaciji avstrijskih arhivov, v kolikor se imajo v misli sentžermenske pogodbe odstopiti naši državi; 3. zakon o muzejih in varstvu spomenikov. Po vsestransko plodnem in zanimivem dvournem razpravljanju je predsednik dr. Murko zaključil strokovno zborovanje s toplo zahvalo vsem udeležencem.

Ob 8 zvečer se je vršil v hotelu Meran banket, ki so se ga med drugim poleg mnogih odličnih gostov udeležili veliki župan dr. Schaubach, občinski predsednik dr. Leskovar in mestni poveljnik Dimitrij Spasič.

Včeraj dopoldne so se gostje odpeljali v Ptuj, kjer so si ogledali nekatere mestne znamenitosti in nove muzejske prostore. Ob tej priliki je društveni predsednik dr. Kovačič prečital sledeči brzojavni pozdrav, ki ga je predsedstvu Zgodovinskega društva v Mariboru poslal predsednik ministrskega sveta dr. Korošec: »Ob priliki 25 letnice marljivega in plodovitega delovanja vašega društva dovolite, da vam izrazim svoje najpriširnejše čestitke. Želim, da bi bilo Zgodovinskemu društvu dano, da more tudi v bodočnosti, verno svojim tradicijam, vršiti svojo lepo nalogo ob iskrenem razumevanju prebivalstva, njegovem priznanju in njegovi hvaležnosti. Z odličnim spoštovanjem Dr. Korošec.«

Celje

Narodno romanje k Sv. Jožefu nad Celjem. Skromno vabilo v časopisju je prošlo nedeljo privabilo na ljubki grič sv. Jožefa več sto romarjev. Ob 10 je stopil na prižnico katehet g. Bonač in govoril o pravi ljubezni do naroda. Po slovesni sv. maši, med katero je dovršeno pel močno pomnoženi cerkveni pevski zbor pod vodstvom skladatelja g. Mava, je otvoril g. Doktor iz Ljubljane ljudsko zborovanje na prostem. V kotu med cerkvijo in misijonsko hišo je bil postavljen okusno okrašen govorniški oder. Na zborovanju so govorili predsednik »Slovens

Velik uspeh Pokrajinske razstave

V nedeljo beleži pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni« rekorden obisk. Dočim so poletni velesejmi bolj trgovskega značaja, je letošnja jesenska prireditev tako raznolika, da je pritegnila najširše mase.

V nedeljo lahko računamo z

18.000

obiskovalci. Ne samo iz Ljubljane in najbližje okolice, iz cele Slovenije so prihajali na sejem kmetovalci, pa tudi drugi, saj najde vsak nekaj, kar ga posebno zanima, pa vidi tudi mnogo stvari, ki so mu bile dosedaj neznanne. Vsi oddelki so imeli dovolj vestnih obiskovalcev in gledalcev, ki so se prav intenzivno zanimali za razstavo. Da je bil obisk tako velik, je pripisovati še atrakcijam: konjski razstavi ter reviji narodnih noš; o tem pa poročamo na drugem mestu.

Tudi v ponedeljek je bilo kljub neugodnemu vremenu dovolj obiskovalcev. Opazili smo predvsem dosti podeželskega prebivalstva, veliko gg. duhovnikov ter nadalje več gg. nar. poslancev, konj. insp. gen. Jurišiča, načelnika trg. min. Rudolfa Steinmetza itd.

Ministrski predsednik dr. Anton Korošec je poslal predsedstvu velesejma naslednjo brzojavko:

»Zadržan zbog važnih državnih poslov mi je žal, ker ne morem osebno prisostvovati otvoritvi. Izvolite sprejeti mojo zahvalo za vabilo in moje želje za najboljši uspeh velesejma.«

Zanimanje je na razstavi splošno. Po svoji pestrosti je povzročila znaten interes. V poslovnem oziru moramo omenjati, da so se začeli že kupovati gospodarski stroji. Zaradi otvoritve Radia-Ljubljana je narasel prav znaten interes za radio-aparate. Po statistiki, ki jo objavlja Radio-klub, je bilo 1. sept. letos v Sloveniji 2030 naročnikov in je njih število v teku enega leta naraslo za 500. Naravno je, da se bo število aparatov sedaj še hitreje množilo.

Med zanimivostmi, ki jih moramo omeniti, je n. pr. tudi izrezljana lepa cerkev v posebnem paviljonu ob srednji poti. Vojni invalid Avguštin Lešnik iz Korene pri Mariboru je izrezljal iz lesa in sestavil prav lepo cerkev z zvonikom. Porabil je zanjo 14.000 žebeljev, 1500 žag itd.; delal jo je po izjavi občinskega urada štiri leta (1917 do 1921) v svojem prostem času.

Seveda so tudi vsi ostali oddelki zanimivi: Zoo, sadjarska, vrtnarska razstava itd. In vedno je v njih dovolj obiskovalcev, katerim je letos velesejska uprava s svojimi agilnimi sodelavci zbrala toliko zanimivosti in atrakcij.

Kmetijsko-strokovna razstava

Najbolj zanimiv del cele razstave je pač kmetijsko-strokovni del v paviljonu K, ki predstavlja nekako zbirko celotnega kmetijstva. Če človek samo površno pregleda ta paviljon, mora občudovati ogromno delo in trud, ki so ga imeli strokovnjaki, ki so sestavili ves material, ki je tukaj zbran. Pri vstopu v paviljon pade v oči zgodovina Kmetijske družbe; vidiš razne osebnosti, predsednike in tajnike Kmetijske družbe, ki so delovali v 160 letih pri Kmetijski družbi. Razne diplome kažejo, da se je svojčas družba udeleževala svetovnih kmetijskih razstav v Londonu, Parizu, na Dunaju, v Trstu in drugod, ter odnesla od tam odlikovanja in medalje, ki so danes v čast njej sami in značijo, da je že v prejšnjih časih imela precej uspeha na kmetijskem polju. O slovenski kmetijski literaturi je tako malo znano med našim narodom, in vendar imamo toliko kmetijskih knjig, ki so se pisale predvsem v minulem stoletju.

Kmetijske statistike je zbrane v tem paviljonu izredno mnogo. V nobeni knjigi, v nobenih poročilih ne dobimo zbranega tega materiala. — Posebno nazorno kaže statistika pridelovanja žita v Sloveniji, kjer pomenja vsak klas tola za obdelane zemlje v posameznih okrajih o tistem žitu, ki je tam zastopano.

Zelo zanimivo je tudi naše kmet. šolstvo, ki kaže delovanje posameznih kmet. šol na Grmu, št. Juriju in Mariboru. Nasproti njemu je gospodinjstvo šolstvo, koji oddelek izpolnjuje v veliki meri kmetijsko gospodinjstvo šola kmetijske družbe v Marjanišču.

Strokovno kmetijsko časopisje kaže, da smo imeli Slovenci, tako mal narod kakor nas je, dosedaj že 33 kmetijskih časopisov, ki so pisali v pouk našega kmeta.

Pridelki žita raznih poljedelcev iz Slovenije pričajo, da so se naši kmetje naučili precej, kako morajo pravilno gojiti žito. Krasno klasje priča, da se je žito pri nas zelo izboljšalo in da so se kmetje oprijeli boljše obdelovanja zemlje in redkejša setve, ki jim nudi veliko več pridelka kot pa staro obdelovanje zemlje. Nasproti pa je semenorajska postaja v Beltincih dokazala, da se da z odbrjo domačega žita doseči še veliko večje pridelke, če se redno leto za letom odбира najboljše klasje od najboljših rastlin, ki dajo potem tudi najboljše pridelke. Znanstveno zanimiv je tudi poizkus pridelka. Jesenska (botanični inštitut Ljubljanske univerze), ki je s križanjem pšenice z ržjo dokazal, da se da na ta način dobiti zanimiv pridelek teh križancev. V tem oddelku je zastopano tudi vinarstvo in pa hmeljarstvo.

Končni oddelek je posvečen živinoreji, živinozdravstvu in umetnim gnojilom. Razstavljene so razne zemljepisne karte o razširjenju posameznih pasem v Sloveniji, nadalje planinsko karto z vsemi planinami Slovenije, ki je prikratk tu razstavljena in samo v ta namen izdelana. Živinozdravstvo je zastopano po raznih oddelkih, ki obravnavajo živinozdravstvo kot tako, našo zelo obsežno slovensko literaturo živinozdravstva, mestno klavnico ljubljansko in patološki oddelek z raznimi živalskimi boleznimi v preparatih, tržno nadzorstvo in oblastno podkovsko šolo, ki je bila ustanovljena po Kmetijski družbi in 73 let v njeni upravi.

Oddelek za gnojila nam kaže razna umetna gnojila, kakor jih izdelujejo deloma tvornice v Sloveniji, deloma inozemske tvrdke. Najpreje čilski soliter, dušičnato gnojilo, ki ga dobiva ves svet iz Amerike, Chile, apneni dušik iz domače tvor-

nice v Rušah, kalijeva sol, ki jo zastopa Agrikulturno-kemični ured v Zagrebu, tovarna Hrašnik s superfosfatom, tovarna za kley s kostno moko in Trboveljska premogokopna družba z apneno moko. Celo razstavo v tem oddelku poživljajo gnojilni poizkusi, ki so v zabojih razstavljeni v tem oddelku.

Razstava konj

V nedeljo dopoldne so bili na velesejskem prostoru razstavljene konji. Razstava je izpadla sijajno in je pokazala, da ima Slovenija še mnogo izvrstnega konjskega materiala. Razstavljenih je bilo 95 plemenskih konj, žrebcov, kobil in žrebet, večinoma kmetijske reje, nekoliko pa tudi iz častniških krogov ljubljanske garnizije. Najbolj so bili zastopani toplokrvni konji. Med njimi zlasti lahki iz St. Jernejskega okoliša na Dolenjskem. Posebno pozornost so vzbujali tudi lipičanski konji iz reje g. Lenarčiča na Vrhniki. Plemenski konji častniške garnizije v Ljubljani so bili prav lepo zastopani ter so odnesli precej prvih nagrad. Ocenjevalna komisija pod vodstvom g. Zupančiča, predsednika Konjerejskega društva za ljublj. oblast je primerno kvalificirala razstavljene živali in razdelila 12 zlatih, 14 srebrnih in 16 bronastih svetinj. Razen tega je bilo razdeljeno premij v iznosu nad 17.000 Din. Izmed mrzlokrvnih konj se je ljubljanska okolica prav dobro odrezala. Gorenjska je poslala precej noričanov na razstavo, ki so odnesli prav lepe premije. V splošnem se lahko trdi, da je tudi mrzlokrvno plemo še vedno v dobri formi, potreba je samo, da se odpre trg za žrebete in v malo letih bomo imeli zopet enako dobro rejo, kakor smo jo imeli pred vojno. Nedeljska konjska razstava je pokazala, da vlada še vedno precejšnje zanimanje za konjerejo v Sloveniji, četudi se cene za konje v zadnji dobi precej padle in se reja žrebet kot taka zelo slabo izplača. Prve nagrade v posameznih skupinah so odnesli: Toplokrvne kobile z žrebeti: Lady, last polkovnika Nedeljkoviča v Ljubljani (zlata kolajna). Mrzlokrvne kobile z žrebeti: Belka, last Jožeta Lampeta v Spodnjem Berniku, 400 Din. Plemenske žrebce, toplokrvne: Fuksa, last Ivana Globevnika v Škocijanu, 400 dinarjev; mrzlokrvne: Belka, last Ivana Grašiča, na Klanecu, 500 Din. Dveletne samice, toplokrvne: Gidra, last Ivana Fabjana, 450 Din; mrzlokrvne: Fuksa, last Ivana Kočevarja v Zgornji Hrušici, 350 dinarjev. Enoletne žrebce: Dana, last kap. I. kl. Radomira Stojanoviča v Ljubljani (zlata kolajna); mrzlokrvne: Fuksa, last Janeza Susmena v Strahomerju, 500 Din. Žrebeti, toplokrvni: Gidran, last Franca Pirnarja v Ostregu, 500 Din; mrzlokrvni: Publi, last Milana Skubica na Polci, 350 Din. V skupini gospodarskih in jahalnih konj je dobila prvo nagrado kobila Vera, last podpolk. Zaharije Radičoviča v Ljubljani (zlata kolajna). Oblastni žrebeti iz žrebčarne na Selu so dobili skupno nagrado 350 Din.

Revija narodnih noš

Naša lepa narodna noša je žela v nedeljo popoldne zopet enega onih lepih triumfov, kakor ga po svoji okusnosti, pestrosti in skladnosti barv ter izvirnem kroju tudi zasluži. Poieg slovenske narodne pesmi je narodna noša bila od nekdaj ono sredstvo, v katerem se je udeleževal umetniški genij našega naroda, in Slovenci moramo z radošjo ugotoviti, da imamo v naših narodnih nošah, ki smo jih mogli tekom doigih desetletij navla na videzne civilizacije ohraniti, dragocen zaklad, ki ga moramo skrbno ohraniti in čuvati.

Letošnja revija narodnih noš je sicer po svojem efektu nekoliko zaostajala za lansko, dasi se je udeležilo sprevoda približno enako število oseb (okoli 900), vendar pa so bile letos noše bolj izbrane, in iz njih je bil odstranjen marsikak tuj element in je ves sprevod bil nekako oblišen. Sprevod je otvorila godba dravske divizije, nakar se je pričela revija z najmočnejšo skupino, to je iz Ljubljane. V kamniški skupini, ki je bila tudi precej močna, smo opazili poleg običajnih avo kmečkih ženic, ki je nosila lepo domačo nošo s starinsko ruto na glavi ter je skoro brez vsakega okrasja prav lepo učinkovala. Postavil se je tudi Kranj in radovljiški okraj, pogrešali pa smo bohinške noše, ki je gotovo ena najstarejših na slovenskem ozemlju. Nekaj tuj akord med slovenske narodne noše je vnesla skupina kočevskih goš. Ta skupina ni bila tako močna in slikovita kot lani. Vendar pa je napravila s svojo nebarvitostjo dostojen vtis. Izredno lepo, dasi le majhna je bila skupina primorskih noš. Skupina »delevce« je tvorila prav učinkovito propagando za to nošo. Manj pa zaključna skupina oblek, na katerih so uporabljene zelo spremenljivi motivi s kmečkih kožuhov. Dočim je verjetno, da bo »delevca« našla mnogo pristašinj, se zdi, da zadnja noša ne bo uspeła. Sprevod narodnih noš je bil obenem višek mednarodnega dne na razstavi. Sprevod je korakal ob sviranju narodnih korračnih krog velesejskega razstavnega prostora, ves čas skozi gost špalir občinstva. Marsikak junaški vrisk krepkega »pljenčarja« se je prav imenitno podal v splošno navdušenje nad narodnimi nošami.

OKNA — VRATA

Mizarski mojster Jožef Senica iz Ljubljane je razstavil na velesejmu v paviljonu E posebne vrste okna, katera vzdrižjo dvojno mraza oziroma toplote. Pri teh oknih je vsak dostop prepilhu, prahu in vodi pri naliu plohe nemogoč. Okna se enostavno odpirajo, zapirajo in so napravljena za zračenje na zelo priročno način; očistijo se od tal, ne da bi se stopalo na okno. Isto tam so razstavljene popolnoma gladka vrata. Vrata se zelo trpežna, elegantne oblike in čista, ker se nanje ne nabira prah. Take vrste izdelki so za vse privatne in javne stavbe zelo priporočljivi.

Izvoz v Slovenijo

Iz predavanja tajnika Zbornice TOI g

ne stalne. Povpraševanje je posebno za prama hmelj, dočim za srednje vrste ni dosti povpraševanja.

V Zalcu (CSR) je bil haliran že 23. avgusta novi hmelj 1928. leta. Zaradi lepega vremena se vrši obiranje nemoteno. Dosedaj obrano blago je v barvi skoro vse lepo zeleno, deloma napram prejšnjim letom manjši v rasti, vendar pa z veliko vsebino lupulina, torej najtežje kakovosti. Za novi hmelj je že več interesa in je prišlo tudi že mnogo tujih, zlasti nemških kupcev. Nakup se še ni pričel. Producentom se nudi za novo blago 2000 do 2200 Kč (za 50 kg), vendar se po tej ceni najde le malo prodajalcev, ker večina producentov čaka na boljše cene z ozirom na dejstvo, da zastajajo rezultati obiranja za lanskimi za 30—50 odstot. Od hmeljarjev je odvisno, če se prihodnji teden razvije kupčija. Tranzitni (naš in poljski) hmelj se je trgoval po 500—750 Kč za 50 kg (neocarinen).

SADNI TRG.

Na dunajskem sadnem trgu so bosanske slive pocenile na 35—45 grošev za kg. Cene za ostalo sadje so bile v soboto: jabolka 60—120, hruške 40—100, breskve 90—220, slive 40—80, češnje 60 do 100 grošev za kg.

Na graškem trgu so bile v soboto naslednje cene (prve številke pri producentih, druge pri trgovcih): hruške 50—100, 60—200, jabolka 20—

80, 90—80, breskve 100—160, 160—280 grošev za kilogram.

Grozdje v Banatu. V Vrhu se je začela trgovina s svežim grozljem, ki prihaja v koših po 30 kg na trg. Stane: portugalsko 3—4, navadna bela grozdja 4—5 in sortno grozdje 5—8 Din.

Za duha in srce

LJUBLJANSKO NARODNO GLEDALIŠČE

v letu 1928. je naslov knjigi, katero je izdal Pavel Debevec v založbi uprave »Razgledac«. Ta že davno objavljena in težko pričakovana knjiga bi naj predstavila slovenski javnosti našo gledališko umetnost in njene člane ob petinidesetletnici obstoja poklicnega slovenskega gledališča. Bila naj bi trenutna podoba naših gledaliških umetnikov, o katerih piše uvodoma stvarno Ciril Debevec, ki pa postaja v podrobni analizi posameznikov oseben, mestoma pristranski in celo krivičen. Če že ne omenja vseh v tej sezoni angažiranih in izvajajočih članov, ki so pa k uspehu ali neuspehu vpriporitve ravno tako pripomogli kot ostali, naj bi vsaj ne bil krivičen napram onim članom, ki so že skozi desetletja delali pri slovenskem gledališču in bili šele zadnji čas pod

pritisikom razmer prisiljeni nastopati v opereti. Tu mislim predvsem go. Vero Balatkovico in gg. Drenovca, Pečka in Povheta, ki so si v drami priborili brez dvoma boljše spehove, kot slovesa v opereti. Pregleden in za knjigo te vrste zadosten je članek Silvestra Škerla o naših režiserjih, strokovni članek o razvoju naše scene je izpod peresa višjega režiserja prof. Osipa Sesta, vprašanje eksistencne potrebe in smisel obstoja naše opere je nazorno prikazal direktor opere Mirko Polič v članku »Naš operni problem«, stvaren je tudi Matija Bravničar v člankih »Mirko Polič — ravnatelj in dirigent opere« in »Naši dirigenti«. Prisrčen in neizčrpen je pa članek Pavla Debeveca »Naši pevci«.

Toliko o danem. In to naj bi bila trenutna slika našega današnjega gledališča, ki zaključuje petinideset let slovenskega igratelstva, ki gre v novo orijentacijo evropske umetnosti? Predvsem: direktor drame bi brez dvoma rad prispeval članek, v katerem bi stvarno prikazal trenutni položaj slovenske drame in označil njeno nadaljnjo pot, kot je to storil direktor opere. Da lje: Kakor je drama umetnost zase, kakor je opera umetnost zase, in kakor o teh dveh umetniških panogah posamezni poklicani pišejo, mislim, bi bila dolžnost izdajatelja in založništva, da bi si oskrbel strokovni članek baletnega mojstra V. Vlčka o našem baletu, ki je dasi preziran, vendar

telo zase (baletni večeri) in poleg tega še prepotreben rekvizit v prvi vrsti opere, operete in drame. In še dalje? V operi imamo orkester, imamo moški zbor, imamo ženski zbor, imamo svojega scenografa in gledališko slikarno — recimo, da samo to: ali ni tu že vse polno novih in zanimivih stvari, ki bi bile občinstvu ne le zanimive, ampak v gledališkovzgojnem smislu potrebne?

Ob kratkem: Knjiga je nepopolna, v zunanji opremljeni bolj podobna abecedniku za otroške vrstice, ko okusni umetniški publikaciji, tiskarsko zlasti v slikarskem delu, katerega ureditev si nikakor ne morem razložiti, pohvale nevedna.

Ferdo Delak.

Stoletnica Reklam-ove založbe. 1. okt. t. l. slavi zaslužna in popularna nemška založba Philipp Reclam jun. v Leipzigu stoletnico svojega obstoja. Njena »univerzalna biblioteka« je bila dobro znana in vsled svoje cenovitosti močno razširjena tudi med slovenskim izobraženstvom, ki je iz nje črpalo poznanje nemške in svetovne književnosti. Ob priliki svojega jubileja pripravlja založba številne važne publikacije: tako bodo v »univerzalni biblioteki« izšle tri reprezentativne serije, ki bodo dosedanja izdavanja zaokrožile in dopolnile. Tudi druge zbirke kot »Helios-Klassiker« in »Junge Deutsche« se bodo znatno povečale in izpopolnile.

KREDITNO DRUŠTVO KRANJSKE HRANILNICE V LJUBLJANI, KNAFLJEVA ULICA 9 (USTANOV. L. 1873)

daje trgovcem in obrtnikom kredite po najkulantnejših pogojih. Telef. št. 2420. — Račun pri čekovnem uradu v Ljubljani št. 10.680

Štev. 3459—3/28.

RAZPIS

Županstvo trga Trbovlje razpisuje za zgradbo javnega kopališča oddajo:

1. težaških in zidar. del; 2. ključavničarskih del.

Oferalne pripomočke se dobi med uradnimi urami v občinskem uradu. — Ponudbe je vložiti do 12. septembra t. l. do 12. ure. — Dela se bodo oddajala brez ozira na višino ponudbe.

Županstvo trga Trbovlje.

Župan: Ig. Sitter s. r.

8319

„VIERASS“ rezila za britje, izdelek iz najfinjšega švedskega jekla tvornice J. VOOS D. Sohn, Solingen.

Zahteva povsod samo „VIERASS“ rezila, da se oriješ s trdnim zadovoljstvom.

Kvalitativno na višku.

Cena samo Din 4.— po komadu.

Naročila za Slovenijo izvršuje:

Glavno zastopstvo in skladišče: UNIVERSAL, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Izdihnil je svojo blago dušo naš iskreno ljubljani, dobri in skrbni oče, stari oče, stric in tast, gospod

Anton Šlamberger

notar

1. septembra ob 11. uri zvečer, v 80. letu svojega življenja, po kratkem trpljenju, previden s tolažili svete vere. Pogreb predragga se je vršil v ponedeljek 3. septembra ob pol petih pop. iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče. V Kranju, dne 4. septembra 1928.

Dr. Beno Sabothy, Inka Sabothy roj. Šlamberger, zet. hči. Lea, Boris, vnuka.

Vsemogočni je danes poklical k Sebi našo dobro mamo, gospo

Elizabeto Steblovnik

Po kratki mučni bolezni nas je zapustila v 77. letu svojega vzornega življenja, previdna s svetotajstvi.

Pogreb blage pokojnice bo v sredo 5. t. m. ob 10 predpoldne.

Šmartno ob Paki, 3. septembra 1928.

Ivan Steblovnik, profesor v pok., sin; Malika, Nežika, Lenika Pečovnik; Fanika Jelen, Lizika Rajhter, Tončka Hvala, hčere. Florijan Jelen, Karel Pečovnik, Ivan Mandelc, Josip Rajhter, Bogomir Hvala, zetje in vsi drugi vnuki in pravnuki, vnukinje in pravnukinje ter ostalo sorodstvo.

Razpis

Oddajo se: zemeljska, zidarska, tesarska, kleparska in krovsko dela

za zgradbo »Društvenega doma v Šmartnu pri Kranju«

Načrti in pogoji so na vpogled, in pripomočki na razpolago proti odškodnini v župnišču v Šmartnu pri Kranju. Zazidana ploskev bo znašala circa 500 m².

Ponudbe so vložiti do 15. septembra t. l. na župni urad v Šmartnu pri Kranju. Odbor si pridrži pravico oddati delo brez ozira na najnižjo ponudbo.

Šivilja

Leopoldina Sternad

se je preselila

v Spodnjo Šiško, kolonija Bajtar, hiša Nedog (zraven hiše krojača g. Rozmana) ter se priporoča cenj. damam za nadaljnjo naklonjenost.

Javna zahvala

Podpisanemu je v noči dne 11. 8. t. l. potom užiga strele pogorelo celo na novo zgrajeno gospodarsko poslopje. Zavarovan sem bil pri naši domači »Vzajemni zavarovalnici«, katera je takoj poslala uradnika in nato takoj vse plačala. Zato mi je dolžnost se temu zavodu najiskrenejše zahvaliti.

V Cerknici, dne 2. septembra 1928.

Anton Šparemblek, posestnik in kovač.

Sadje v gospodinjstvu.

Konzerviranje sadja in zelenjadi.

Spisal M. Humek. Cena Din 24.—.

Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani.

Zahvala

Za obile dokaze iskrenega sočustvovanja ob smrti naše predobre mamice, gospe

Marije Novljan

se vsem najpriskrenejše zahvaljujemo. — Posebna zahvala pa bodi izrečena gg. zdravnikom in čč. sestram za njih požrtvovalnost v dolgotrajni bolezni, darovalcem krasnih vencev in cvetja in končno vsem onim, ki so drago nam pokojnico spremlili na njeni zadnji poti.

Ljubljana, dne 3. septembra 1928.

Zalujoči otroci.

Zahvala

Ob priliki izgube naše nepozabne pokojnice, soproge, matere, hčerke, sestre in svakinje, gospe

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 din. Najmanjši znesek 5 din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 din. Najmanjši znesek 10 din. Pristojbina za šifro 2 din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Službo dobe

Pošteno dekle

Ki je že služila, dobi službo sobarice v trgovski hiši v Ljubljani. Prednost oni, ki zna šivati. Naslov v upravi Slovenca ali pa ponudbe pod »Zdrava« štev. 8169 na upravo Slovenca.

Več čevljarških

pomočnikov rabim takoj. Stanovanje in hrana preskrbljeno. - Ješe - Tržič.

Več zidarjev

potrebujemo za stavbe v in izven Ljubljane. Ljubljanska gradbena družba, Slomškova ulica 19.

Prodajalko

mešane stroke (brez špecerije), agilno in samostojno, ki zamore položiti do 20.000 Din kavcije, sprejem kot voditeljico podružnice na Gorenjskem. Ponudbe z zahtevki na upravo »Slovenca« pod »Samostojna« 8239.

Pekovskega vajenca

sprejme Jernej Mulej, Bled-Zagorice. - Oskrba brezplačna.

Gospodična

se sprejme na stanovanje in hrano k boljši hiši. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8325.

Ženska pisarn. moč

četudi začetnica s trgovsko šolo, se takoj sprejme. Ponudbe brez priloge znani na upravništvu »Slovenca« pod št. 8338.

Učenko

Instrumentarko - inteligentno in marljivo, išče za takoj ljubljanski zobozdravnik. - Naslov pove oglaš. odd. Slov. št. 8327.

Učenko

za trgovino z mešanin blagom se išče. Kršćanska vzgoja in poštenost ter par srednjih sol. - Prednost imajo prošilke z dežele. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na upravo lista pod št. »100«-8344.

Strojnik

za parno žago z lokomobilom 75 PS, izprašan, vešč vseh popravil na strojih za obdelovanje lesa in parjenje bukovine, se sprejme s 1. okt. 1928. Reflektira se samo na prvovrstno moč, ki je bil že več časa zaposlen pri žagah. Ponudbe z navedbo zahtev in prepisi spričeval na upravo »Slovenca« pod »Strojnik« št. 8334.

Klepar. pomočnika

samostojnega sprejem v trajno delo. Justin, klepar, Tržaška cesta 36, Ljubljana.

Zasluzek

Zastopnika

za dobro idoč sezijski predmet iščem. »Ljubljana v jeseni«, paviljon H 529-530.

Službe iščejo

Sirar in mlekar

iz škofjeloške mlekarske šole, z dobim spričevalom in daljšo prakso, vešč trdega in mehkega sirarstva, išče primerne službe. Nastop takoj! Ponudbe na upravo pod »Mlekar« št. 8363.

Službo išče

mizar, vajen vseh domačih in tovarniških, v lesno stroko spadajočih del, najraje v kakšni tovarni kot hišni mizar. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8328.

Deklica

z dvorazredno meščansko šolo se želi izučiti v špecerijski trgovini v Ljubljani. - Naslov pove uprava pod št. 8342.

Pouk

Strojepisje

poučuje drž. konc. zasebno učilišče Petač, Ljubljana, Valvazorjev trg št. 6 (nasproti Križevniške cerkve).

Gospodična

sprejme v poduk iz francosčine in nemščine - otroke in gospodične iz boljših družin. Mesečno 150 Din, 2 uri tedensko. Naslov v upravi lista pod št. 8337.

Stanovanja

Opremljena soba

z električno razsvetljavo in s posebnim vhodom, se odda. Maribor, Slomškova trg 16/I.

Stanovanje

dveh ali ene sobe s kuhinjo išče gospa za november ali pozneje. Ponudbe na upravo pod »Idealna stranka«.

Meblov. soba

z elektriko, solnčna, se odda dvema osebam na Starem trgu 16/II.

Dijaki

Dijakinjo

sprejem na hrano in stanovanje. - Večna pot št. 5, I. nadstr., Ljublj.

Dva dijaka

se sprejmeta na stanovanje in hrano. Naslov pove uprava lista pod 8224.

Dve dijakinji

iz boljših hiš, sprejme rodbina drž. profesorja v vestno oskrbo. Na željo nemška konverzacija. - Klavir na razpolago ev. tudi pouk. Poleg stolnice. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 8176.

Dva dijaka

se sprejmeta na hrano in stanovanje. Dobro nadzorstvo. - Razsvetljava električna. V bližini so realka, trg. šola in tehn. sred. šola. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8350.

Visokošolec

išče snažno stanovanje, najraje sam zase, s hrano ali brez. Ponudbe na upravo pod »Mir« 8362.

Nižješolca

sprejem po nizki ceni v dobro oskrbo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8348.

Enega ali dva dijaka

sprejem na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava lista pod 8347.

Tri dijake (-inje)

se sprejme: lepa solnčna soba z električno razsvetljavo. - Nudi se jim pomoč v francoskem in italijanskem jeziku. Naslov na upravo Maribor.

Dijaka

sprejem na vsi oskrbo ali brez. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8329.

Dva dijaka

ali dijakinji se sprejmeta na stanovanje in hrano. - Naslov: Ptuj, Panonska ulica 9, II. nadstr., levo.

Dnevnik Slovenec

najbolje informirani list!

Denar

Posojilnice!

Ljubljanski trgovec in posestnik želi v korist razširjenja svojega podjetja par stotisoč dinarjev posojila proti popolnemu jamstvu in vknjižbi na prvo mesto. Vposojevalci bi se le sigurne posojilnice. Pismeno ponudbe na upravo Slovenca pod »Najnižje obresti A. L.« 8140.

Vnajem

Velik lokal

lep, suh, primeren za skladišče, za shrambo pohištva ali delavnico, ev. za stanovanje, se odda. Naslov se izve v upravi Slovenca pod št. 8212.

Odda se lokal

z izloženim oknom za 400 Din mesečno, posebno priporoč. za urarja, kjer ni daleč na okoli nobenega. Pojasnila daje A. Kafelj, Florijanska ul. št. 4, II. nadstr., Ljublj.

Iščem gostilno

v najem ali pa na račun pod ugodnimi pogoji v okolici Maribora ali na Koroskem. - Naslov na upravo Slovenca Maribor pod E. L. 1000.

Meblovana soba

se odda boljši gospodični. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8343.

Prodamo

Pianino

dobro ohranjen, ceno napredaj. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 8276.

Pletilni stroj št. 8

dobro ohranjen, poceni napredaj. Naslov v upravi Slovenca pod št. 8330.

Vijoline

kitare, citre, strune in potrebščine kupite najbolje pri M. Mušiču. Paviljon za dramskim gledališčem. Prepričajte se!

Jedilnica

zelo dobro ohranjena - ugodno napredaj. Naslov v upravi Slov. št. 8308.

Jedilni servis

porcelan, nov, 124 komadov, ugodno prodam. - Naslov se izve v upravi Slovenca pod št. 8310.

Zapravljivec

dec. tehtnico, pult, flobert, mosko kolo, več oljnatih slik, 1 železno okno, 2 izložbeni okni, 30 ulitih glav za stebričke pri ograji proda: Jančigaj, Zg. Šiška 114.

Vitelj (gepelj)

stoječ, kakor nov, prodam za 2000 dinarjev. - J. Ulčar, Gorje pri Bledu. Sprejme se tudi vajenec

Radio-aparate

izvrstne za sprejemanje v zvočniku: 3 cevni 700 Din, 4 cevni 1500 Din, dobavlja J. Nadišar, Tržič.

Kupimo

Bukova drva

cepanice, kupim več vagonov. - Ponudbe upravi Slovenca pod: »Plačam takoj« št. 8268.

Seno

v balah, sladko in polsladko, kupim. Reflektiram le na vagonске dobave. - Ponudbe pod »Seno« na upravo Slov.

Rabljeno železje

za zidan štedilnik kupim. Ponudbe pod »Železje« na upravo »Slovenca« pod št. 8341.

Posestva

Hiša na Jesenicah

(Gorenjsko), kupim. Ponudbe na upravo Slovenca pod »100.000« št. 8238.

Majhno posestvece

obstoječe iz hišice in velikega travnika z mnogo sadnega drevja, tričetrt ure